

ОПИС
навчальної дисципліни «Філософія»
на I семестр 2019 – 2020 н.р.

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – Освіт/Педагогіка
Напрямок підготовки – 014 Середня освіта (Географія, біологія)

1. Загальна характеристика дисципліни

Загальний обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС.

Статус дисципліни – нормативна.

Факультет – біолого-природничий факультет.

Кафедра – філософії імені професора В.Г.Скотного.

Курс – 2 б; **семестр** – III; **вид підсумкового контролю** – екзамен.

Викладач: канд. філос. наук, доц. Янко Ж.В.

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисц.	Кількість годин						Вид семестрового контролю		
				Аудиторні заняття					Самостійна робота			
			Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	1	II	3/90	48	32		-	16	42	-	-	+

2. Зміст лекційного матеріалу (III-й семестр)

1. Філософія, її джерела та особливості
2. Філософія Давнього Сходу
3. Антична філософія
4. Середньовічна філософія
5. Філософія доби Відродження та Нового часу
6. Німецька класична філософія
7. Філософія XIX століття
8. Філософія XX та XXI століть.
9. Українська філософська думка
10. Проблема буття у філософії.
11. Свідомість як філософська проблема.
12. Людина та її буття як предмет філософського осмислення.
13. Проблема пізнання та методу у філософії.
14. Соціальна філософія та філософія історії.

3. Перелік семінарських занять

1. Філософія як життєвий феномен.
2. Антична філософія.
3. Середньовічна філософія.
4. Філософія Нового часу.
5. Німецька класична філософія.
6. Філософія XIX та XX століть
7. Українська філософська думка.
8. Проблема буття та свідомості у філософії.
9. Людина та її буття як предмет філософського осмислення.

4. Самостійна робота студента

Самостійна робота студента з дисципліни включає: опрацювання теоретичного матеріалу; підготовку до семінарських занять; підготовку до контрольних робіт та співбесіди з лектором; підготовку до семестрового екзамену. Перелік індивідуальних завдань наведено у додатку 1.

5. Система поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Критерії оцінювання

Засвоєння студентами теоретичного матеріалу з дисципліни перевіряється усними відповідями на семінарських заняттях, контрольними роботами, співбесідою з лектором та екзаменом.

Пропущене семінарське заняття студент має відпрацювати у встановлений кафедрою термін.

Співбесіда з лектором у II семестрі проводиться в кінці семестру за наперед оголошеним розкладом.

Семестрова підсумкова оцінка визначається як сума балів з усіх видів навчальної роботи.

Сумарна кількість балів з дисципліни визначається як середньозважена семестр. Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Екзамен за талоном №2 і перед комісією проводиться в усно-письмовій формі з оцінюванням за стобальною шкалою. Приклад завдання на екзамен за талоном №2 і перед комісією наведено у додатку 2.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Усні відповіді на семінарських заняттях – 40 балів

Співбесіда з лектором – 20 балів

Екзамен – 40 балів

Література

1. Бичко І.В., Бичко А.К., Табачковський В.Г. Історія філософії: Підручник [Текст] / [Ігор Валентинович Бичко]. – К. : Либідь, 2001. – 408 с.
2. Горський В.С. Нариси з історії філософської культури Київської Русі (середина XII – середина XIII ст.). – К. : Наукова думка, 1993. – 164 с.
3. Захара І.С. Лекції з історії філософії: навч. посібник [Текст]. – Львів : Вид-во ЛБА, 1997. – 398 с.
4. Скотний В. Г. Філософія: історичний та систематичний курс. — К.: Знання України, 2005.
5. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів [Текст]. – Львів : Новий світ-2000, 2002. – 544 с.
6. Причепій Є.М., Черній А.М., Гвоздецький, Чекаль Л.А. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів [Текст] / [Є.М.Причепій]. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2001. – 576 с. (Альма-матер).
7. Скотний В.Г. Філософія: історичний і систематичний курс [Текст]. – К. : Знання України, 2005. – 576.
8. Старовойт І.С., Сілаєва Т.О., Орендарчук Г.О. Філософія: Навчальний посібник [Текст]. – Тернопіль : Астон, 1997. – 143 с.
9. Філософія: Курс лекцій [Текст] / [За ред. І.В.Бичка]. – К. : Либідь, 1993. – 542 с.
10. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник [Текст] / [В.Г.Кремень, В.В.Льїн]. – К. : Книга, 2005. – 528 с.
11. Філософія: Навчальний посібник [Текст] / І.Ф.Надольний, В.П.Андрущенко, І.В.Бойченко та ін. / [За ред. І.Ф.Надольного]. – К.: Вікар, 1999. – 624 с.
12. Філософський енциклопедичний словник [Текст] / [В.І.Шинкарук та ін.]. – К. : Абрис, 2002. – 742 с.

Методичне забезпечення

1. Янко Ж. Філософія: методичні матеріали до семінарських занять. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2012. – 120 с.
2. Янко Ж. Філософія: методичні матеріали до самостійної роботи: навчально-методичний посібник. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2014. – 80 с.

Викладач _____ доц.Янко Ж.В.

Завідувач кафедри _____ проф.Возняк В.С.

**Перелік індивідуальних навчально-дослідних завдань для співбесіди
(приклад)**

1. Філософія і світогляд.
2. Проблема відношення людини до світу.
3. Поняття світогляду.
4. Світогляд як спосіб орієнтації людини у світі та смисложиттєва позиція.
5. Переживання та осмислення світу – від світовідчуття до світорозуміння.
6. Складові світогляду: переконання, ідеали, цінності і знання.
7. Співвідношення світогляду й філософії.
8. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний і філософський.
9. Філософія і наука.
10. Філософські проблеми як вічні та фундаментальні.
11. Єдність об'єктивного, загального та особистісного у філософських міркуваннях.
12. Роль особистості філософа у філософській творчості.
13. Безсумнівне і сумніви у філософських судженнях.
14. Філософія як подив і мрія. Філософія і мудрість.
15. Філософія як самоусвідомлення епохи.
16. Різновиди і методи філософування.
17. Філософія як пізнання людини і Всесвіту.
18. Філософія й історія філософії.
19. Історичні типи філософування, західна та східна традиції.
20. Філософія Давнього Сходу.
21. Давньоіндійська філософія. Веди.
22. Філософія Давнього Китаю (даосизм, конфуціанство, легізм).
23. Основні етапи розвитку давньогрецької філософської думки.
24. Еллінізм: основні школи і напрямки.
25. Середньовічна філософія (християнська та арабська традиція).
26. Західноєвропейська філософія Нового часу та її особливості.
27. Німецька класична філософія.
28. Особливості і основні етапи розвитку філософської думки в Україні. Перехід до сучасного філософування.
29. Західноєвропейська філософія XIX – XX ст.: основні тенденції розвитку.
30. Онтологія як філософське вчення про буття.
31. Вчення про "буття" в історії філософії.
32. Пошуки першоначала.
33. Китайське вчення "іцзин" про складові елементи буття: метал, дерево, вогонь, вода, земля.
34. Даоське вчення про дві субстанції: "ці" і "ян-інь".
35. Поняття "першоначала" у мілетській школі.
36. Усвідомлення буття як поняття про існування.
37. Онтологія Парменіда. Платон про буття і небуття (матерію).
38. Аристотель про чотири значення поняття "буття" (одне в іншому істотне: істина; актуальне й можливе).
39. Еліністична філософія про випадковість як онтологічну реальність.
40. Релігійно-філософське вчення про креацію буття; трансцендентальне буття; зв'язок субстанції і акциденції.
41. Вчення про "природне буття" (Бруно, Бекон, Гоббс, Ламетрі, Гольбах, Гельвецій).
42. Ідея буття "cogito". Дуалізм філософії Р.Декарта.
43. Спіноза про єдину субстанцію та її атрибути; буття сутності, існування, можливості.
44. Юм і Берклі про тотожність ідеї буття з ідеєю об'єкта.
45. Категорія "буття". І.Кант про категоріальність буття речей-для-нас.
46. Гегель про систему категорій буття.
47. Марксизм про тотожність буття й матеріальності, види буття.
48. Особистісне буття. Проблема поділу існування й сутності.
49. Гартман про творення буття.
50. Феноменологічні основи онтології.
51. Гайдеггер про буття.
52. Екзистенціальна людиновимірність як "істинне буття" та "небуття" як шлях до "інобуття".
53. Буття як самореалізація (Сартр, Камю).
54. Філософія науки про буття як предмет та об'єкт.
55. Філософія техніки про буття як антилюдське і людиновимірне.
56. Проблема раціонального та ірраціонального буття.
57. Буття як існування та як предмет пізнання.
58. Буття й субстанція. Проблема начала буття.
59. Буття і час.
60. Буття і простір. Універсум. Всесвіт. Космос.
61. Матеріальне буття та його форми.
62. Буття природи.
63. Поняття "об'єктивна дійсність".
64. Буття людини й суспільства.

65. Особливості соціального простору й часу.
66. Вічність і незмінність ідей.
67. Чуттєве й раціональне буття.
68. Фройдизм про співвідношення свідомого й несвідомого.
69. Категорія ідеального як основа осмислення свідомості.
70. Свідомість як суб'єктивна реальність.
71. Біологічні й соціальні передумови виникнення свідомості з погляду суспільствознавства й філософії.
72. Свідомість і рефлексія.
73. Структура свідомості: емоції, відчуття, сприйняття, почуття, мислення, воля, пам'ять.
74. Критика скептицизму та її значення у розвитку фундаментальних ознак знання (Аристотель, Платон, Бекон, Декарт).
75. Походження понять. Емпіризм (Дж.Берклі, Дж.Локк) та раціоналізм (Р.Декарт, Г.Ляйбніц) про теоретичне.
76. Емпіричні та теоретичні методи наукового пізнання.
77. Априорні поняття та їх функції у синтезі теоретичного знання (І.Кант).
78. Гносеологічний аналіз структури та еволюції наукового знання.
79. Поняття про еволюцію науки як еволюцію окремої дисципліни.
80. Наука як тип раціональності.
81. Психологічні основи теорії пізнання.
82. Питання "що таке людина" як центральне у філософії (Кант).
83. Формування проблематики філософії людини в античності: природа (сутність) людини, її призначення й місце у світі.
84. Людина як мікрокосм (Демокріт).
85. Людина - міра всіх речей (софісти).
86. Людина як розумна, моральна, політична істота (Сократ, Аристотель).
87. Християнське тлумачення людини як "образу і подібності божої".
88. Гуманістичний світогляд Відродження (Піко делла Мірандола, П'єтро Помпонаті).
89. Новоевропейський раціоналізм про сутність людини (Декарт, Спіноза, Ляйбніц).
90. Просвітницький ідеал людини (Вольтер, Руссо).
91. Ідея історичності людського існування (Гегель).
92. Людське буття як діалог "я" і "ти" (Фойєрбах).
93. Ірраціоналістичні концепції людини ("філософія життя", фройдизм, екзистенціалізм).
94. Розв'язання проблеми специфіки людського буття у філософській антропології (М.Шелер, А.Гелен).
95. Релігійно-філософське розуміння людини (М.Бердяєв, Т.де Шарден).
96. Феномен людини: виміри й аспекти осмислення.
97. Проблема сутності та існування людини: екзистенціалістське тлумачення.
98. Людина, людськість, людство.
99. Філософський аспект проблеми походження людини.
100. Проблема вимірів. Природні виміри людини. Душа й тіло.
101. Соціальні виміри людини.
102. Самовираження людини й прояв індивідуальності.
103. Проблема сенсу людського життя.
104. Життя, смерть, безсмертя людини у духовному й філософському досвіді людства.
105. Цивілізаційні засади існування людства.
106. Філософія в системі культури.
107. Філософія й релігія.
108. Філософія й мистецтво.
109. Філософія й етика.
110. Філософія й пізнання людини.
111. Ціннісний аспект буття культури й людини.
112. Філософія як цінність духовної культури.
113. Філософське осмислення ціннісного відношення людини до світу.
114. Цінність і смисл людського життя.
115. Майбутнє як ціннісна орієнтація людини техногенного суспільства в кінці XX ст. – на початку XXI ст.

Додаток 2

Приклад завдання на екзамен за талоном №2 і перед комісією

1. Проблема предмету філософії.
2. Основні досягнення античної філософії.
3. Основні ідеї патристів та схоластів.
4. Особливості філософського мислення Нового часу.
5. Основні принципи німецької класичної філософії.
6. Західноєвропейський ірраціоналізм XIX ст.
7. Українська філософська думка.
8. Проблема буття та свідомості у філософії.
9. Методи наукового пізнання.
10. Поясніть тезу Ф.Бекона «Знання – це сила».